UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Filifamilias & quemadmodum pater pro eis teneatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

LEX II.

CUm ob prouecte. Miſſus cauſarie ante finem militie conſequitur immunitatem a muneribus, non tamen habet priuilegia veteranorum. hoc dicit. De quo priuilegio habemus rubricam, ff. de priuile. vete. ⁊ hec lex habet locum in militibus templi.

ADDITIO.

1 ANG. ¶ In text. ibi plena. † Not. q᷑ non dicitur eſſe plenum, niſi id, quod naturaliter plenum eſt, non autem id quod impletur per diſpoſitionem iuris. l. fi. §. de his qui veniã eta. impetrauerũt.

LEX III.

VEteranis. Duobus modis legitur hec lex. ¶ Primo ſic dicit, Priuilegia veteranorum conſequitur, qui viginti annis militauerit in legione, vel vexillatione, ſecus ſi in cohorte. Ad euidentiam premitte quod eſt differentia inter alam, cohortem, ⁊ legionem. l. ij. §. exercitum. ⁊ ibi not. §. de his qui not. infa. hoc premiſſo caſus eſt clarus. Sed hec lectura non placet, quia non poteſt militari in legione, quin militetur in cohorte, cum legio in ſe cohortem cõtineat. Unde pone caſum ſecundum aliam lec. ſecundum quam h. d. Qui xx. annis militauerint in legione, vel vexillatu, ille priuilegia veteranorum cõſequitur, ⁊ ideo qui in cohorte militauerit, non habet neceſſe hoc a principe impetrare.

Quibus muneribus excuſantur ij, qui poſt impletam militiam vel aduocationem per prouincias ſuis commodis vacantes commorantur, & de priuilegiis, & de conductoribus vectigalium fiſci. Rub. LV.

ADDITIO.

ANG. ¶ In rubrica de primis partibus rubrice nigrũ non tractat ſed tantummodo de conductoribus vectigaliũ, ⁊ ſic de vlti-
1 ma parte. † ⁊ ſic facit q. coniuncto nigro, quod ſi in ſtatutis reperiatur aliqua rubrica concedens aliquod priuilegium, preſuppoſito quod nigrum non faciat aliquam mentionem de eo in tex. tamen virtus rubrice eſt tanta ꝙ illud priuilegium conſequatur ille cui conceſſum eſt. ¶ Pro hoc facit gl. que in proemio ſexti. vbi
2 gl. dicit rubricas eſſe de text. ⁊ ideo † qui promiſit text. ſcribere, tenetur etiam ſcribere rubricas *. Adde que dixi in aut. de inceſt. nupt. vbi de hoc.

* ¶ Rubricas. Adde Feli. in rubr. de accuſ. circa princ. ver. vtrũ autem. cum ſeq. Tu vide ad hoc Bald. in rubr. §. an ſer. ex ſuo fa. do. Iaſ. May. poſt Aret. Alexan. ⁊ Scriben. in l. j. ff. ſi cert. pet. ⁊ ipſum Inſti. de act. in rub. c. j. nu. j. ⁊ ꝙ ibi poſui in addit. ad ipſuʒ in verſi. ſunt autem tales, extra vt lit. non conteſta. poſt Pa. in proe. rex pacificus. nu. ij. in verſi. rub. poſt Phili. Fran. in proe. §. ſane. nu. vij. in verſi. in decretis. lib. vj. ⁊ not. Feli. c. i. ver. que ſunt rubrice, ⁊ c. ex parte. verſi. que ſunt in decretis, extra de reſcri. lib. vj. Panor. conſi. xvj. vol. ij. ⁊ Rom. conſi. ciiij.

LEX VNICA.

NOn alios. Principales cõductores nõ conductores conductorũ ve-
1 ctigalium habent immunitatem. h. d. Not. q᷑ hi qui conducunt vectigal publicum habent immunitatem. Item q᷑ hec dictio haud. ponitur pro nõ
2 vt hic. Sed † ⁊ tunc debet eſſe cum aſpiratione, de quo tangitur per gl. ff. de ſolu. l. j. ſuper verſi. controuerſia. ⁊ in corpore de non alien. §. ſi vero in perpetuum verſi. iiſdem penis.

De libertinis. Rubr. LVI.

LEX I.

COnditio. Libertini non habent excuſationem a muneribus. h. d. Sed opponitur. §. ſi ſeruus vel liber ad dec. aſpir. l. j. Solu. ad honores ⁊ dignitates non poſſunt vocari vt ibi, ſed ad munera, ⁊ ad alia grauamina bene poſſunt vocari.

De infamibus. Rubr. LVII.

LEX VNICA.

INfames. Perſone infames remouentur a
a dignitatibus. [a] non a muneribus
1 realibus, vel perſonalibus. h. d. † Et per hanc legem dico quod licet quis fuerit cõdemnatus de falſo, propter quod deſinit eſſe nobilis ex aliqua lege vel ſtatuto, tamen adhuc remanet nobilis quantum ad maioritatem penarum, ⁊ ad ea in quibus nobiles magis grauantur quam plebeij, de quo dixi in
b l. j. j. de digni. [b]

ADDITIONES.

a A dignitatibus. Adde Ludo. in ſing. ver. infamia. verſic. quero nunquid. Unde dicitur infamẽ ſuſtinere in dignitate peccatum eſt, in Spec. in titu. de diſpo. §. iuxta. ver. infamis enim. ⁊ Adde Paul. de Caſt. in conſil. cxcvj.

b ALEX. ¶ Uide Bart. in l. j. j. de digni. Et idem dicebat Rom. in l. ſi quis in graui. §. de his. ff. ad Syl. quod vbicunque aliquis magnus nobilis efficitur ex forma ſtatuti popularis, prout eſt Florentie, quod dicitur amittere nobilitatem quo ad commoda, non quo ad incommoda, ⁊ ideo ſi delictum committeret, puniretur vt nobilis, quod ſequitur Aret. in ſuis maleficijs. ver. in Caſum Sempronij. Alex.

De reis poſtulatis. Rubr. LVIII.

LEX VNICA.

a **REos criminis.** [a] Pendente proceſſu criminali non poteſt quis ad honores vocari. hoc dicit. Facit ff. de mune. ⁊ honorib. l. reus delatus.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Limita tamen hanc l. vt per Hoſti. ⁊ Io. Andr. in c. minimus. de accuſ. per text. in c. omnipotens. eo tit. ⁊ facit pro determinatione. q. Bald. in rub. de condi. ob tur. cau. ⁊ vide Ro. in litera o. not. xxj.

De his qui in exilium dati, vel ab ordine moti ſunt. Ru. LIX.

¶ Super rubrica dic vt plene examinaui. ff. de his qui not. infa. l. quid ergo. §. pena grauior. ⁊ etiam in gloſ.

LEX I.

1 **QUibus** † Ro. hanc l. ex qua no. quod confina-
a ti [a] nõ poſſunt eligi ad honores durante tempore confinationis, ⁊ hanc l. vidi examinari de
2 facto quando † quidam doctores fuerunt cõfinati Bononie, reuocati per dom. Hoſti. legatum qui fuerunt in matricula doctorum de collegio, an poſſint eſſe de collegio, ⁊ priuilegium collegij habeant vel conſequi poſſint. Dic ꝙ non, vt ha c l.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Confinati frangentes confinia an pena mortis ſint digni? Dic ꝙ non, vt per gl. ⁊ Bald. inſti. quib. mo. ius pa. po. ſol. §. ſerui autem, ⁊ qua pena puniantur, vide in §. quiſquis in l. aut. facta. de pen.

De filiis famil. & quemadmod. pater pro eis teneatur. Rubr. LX.

2 ☞ Conſentire quando quis dicatur ex ſola preſentia.
3 Pater conſentire poteſt filio per epiſtolam, ⁊ conſentiendo obligatur inſolidum, non conſentiendo obligatur de peculio.
4 Pater qui adoptat illũ qui fact⁹ eſt decurio, dicitur ei cõſentire.
5 Pater ratione conſenſus quando obligetur pro filio reipublice ⁊ priuatis.

LEX I.

PAtrem. Qui cõſentit decurionatui filij emancipati nõ obligatur. ſecus ſi ille fili⁹ erat in poteſtate, ⁊ ille videtur cõſentire qui nõ diſſentit. h. d.

ADDITIONES.

1 ANG. ¶ † Not ex hac lege quod conſenſus in hoc articulo indu-
2 citur eo ipſo ꝙ quis non contradicit † interdum non dicitur conſentire, niſi expreſſe conſentiat preſuppoſito quod actui ſit preſens, ⁊ ſe ſubſcribat tanquam teſtis. l. Caius. de pig. actio. ⁊ ibi not. de re. alie. non alie. l. diſtrahente. ⁊ hoc vbicunqʒ actus qui contrahitur exerceri poteſt me inuito, tunc ſi ſum preſens, non videor conſentire, vt no. in l. Caius. Item videtur quis conſentire vbicunqʒ actus qui geritur tendit in fauorem tacentis. * ¶ Tacentis. adde Fel. in c. nonne. de preſu. in ver. in glo. ſi cum plu. verſe. * l. ij. §. volũtatem. ſol. ma. ⁊ plene per Dy. in c. qui tacet. de reg. iur. in vj. ſed vbi tendit in odiũ, nõ intelligitur cõſentire, vt d. l. ſed lit fauore reipub. vt hic, ⁊ ff. de decurio. l. honores. §. fina. poterit
3 † etiam pater conſentire filio per epiſtolam * Per epiſtolam. Tu dic verum ſi filius eſt maior xxx. ann. alias requiritur, q᷑ preſens conſentiat. Ita fin. dicit Bal. in aut. cauſam que ver. extra querit hic Pet. C. de epiſc. ⁊ cler. Adde Lud. pon. in fin. ver. cõſenſus §. gl. ordi. * vt d. l. honores. ¶ Item conſentiendo obligatur inſolidum l. ſi filiusfa. de admi. re. ad ciui. perti. nõ cõſentiẽdo obligatur de pecu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

4 de peculio,de quo vidim⁹ in l.j.ſ.de decur.ff.ad muni.l.ij. ¶ †Di
citur autem pater filio cõſentire, cum adoptauerit eũ qui erat fa
5 ctus decurio.l.Lucius.§.idem reſpõdit.ad munici ¶ †Illud ta
men quod licet pater obligetur pro filio ratione cõſenſus, eſt ve
rum reipub;non autem priuatis perſonis.ſi eas in officio damni
ficaſſet.l.ij.ad muni.Idem tamen eſt etiam in priuatis,ſi recepit
a filio literas,⁊ non cõtradixit,ſed literis receptis nihil dixit.nã
tunc videtur approbare contractum.l.ſi filiusfa. la.j.ff. ad Ma
ced.in cle.j.de procu.vbi eſt hodie caſus in ſimili,ſed in filio eſt ca
ſus in d.l.ſi filius. Item ſi filius eſt inhabilis ad officium, pater
non tenetur pro eo,ſ.de mune.⁊ hono.l.ij.⁊ l.Lucius.§.idem re
ſpondit.ad muni.

LEX II.

CUm appellaſſe. Appellare nominatione facta de filio eſt conſentire.h.d.⁊ not.gl.huius legis que eſt ſup verb.oſtẽde.

LEX III.

SIbiqui. Filius in poteſtate cum patre ad idem munus vocari non debet, ſecus ſi ſit emancipatus.

LEX IIII.

SIne periculo. Pater non tenetur pro filio curatore creato, ſed qui eum nominauit,tenetur.hoc dicit.

De periculo ſucceſſorum parentis. Rub. LXI.

LEX VNICA.

1 Filius qui incepit ſtudere patre viuente, an eo defuncto de
beat ſtudere de bonis communibus.

SI de proprio. Onus dignitatis queſite filio per patrẽ tranſit
1 ad heredem.h.d. ¶ †Hec lex facit ad q.ſi filius incipit
ſtudere de voluntate patris, an mortuo patre debeat
a perficere ſtudium communibus expenſis[a].Item an expenſe do
ctoratus debeant fieri de communi. Item ſi filius deſponſauit v
xorem viuente patre,an expenſe nuptiarum debeant fieri de com
muni? Facit ff.de mune.⁊ hono.l.ſi filium.§.idem ſcripſit. De
quo dixi.plene.ff.de col.bo.l.j.§.nec caſtrenſe.Hic non ſunt alia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De hac queſtione vide per doct.⁊ Bald.in aut.ex te
ſtamento.⁊ in l.ſi emancipati.C.de colla.per Dyn.in l.j.§.ſed an
id ff.de col.bo.De ſecunda queſtione vide Bal.vbi proxi.⁊ Bar.
⁊ Bald.in l.pen.ff.ſolu.matr.aliquid in l.filie.fa.her.

De mulieribus & in quo loco,&c. Rubr. LXII.

LEX VNICA.

1 Mulier quibus muneribus fungatur ⁊ quibus nõ,⁊ de mate
ria munerum.

EAm que. Mulier in loco domicilij mariti ſubit munera perſonalia.patrimonialia vero in loco in quo eſt patrimonium. hoc dicit.
Diuiſio per ſe patet, ⁊ etiam caſus eſt clarus. Ante
quam vltra procedam.pro declaratione quero quare dicit ſi non
in vrbe Romana,⁊c.Glo.exponit dupliciter,⁊ tene primum,ſcili
cet,in vrbe Romana eſt tanta copia mulierum ⁊ hominum quod
non eſt neceſſe vocari ad munera mulieres aliunde venientes.
1 †Non tamen intelligas quod mulier nupta Rome poſſit compel
li ad munera ⁊ honores in ciuitate originis proprie,quia per hoc
auocaretur a ſeruitio viri, quod eſſe non debet, ſicut nec liberta
nupta conſenſu patroni debet operas per quas auocetur a ſerui
tio viri,vt ſupra,de operis libertorum.l.liberte, ⁊ ff.de operis li
2 bertorum.l.ſicut. †Hoc premiſſo not.quod mulier poteſt vocari
3 ad honores ⁊ munera perſonalia.†Secundo not.quod mulier ſu
4 bit munera patrimonialia in loco patrimonij. †Item not. quod
a mulier ſortitur forũ viri,[a]vt j.de dig.l.mulieres Sz.op.ff.ad mu.l.
ea que.Sol.Ibi loquitur in deſponſata,hic in nupta,⁊ id qd dici
tur in nupta,idem in vidua,vt ff.ad mun.l.filij.§.vidua.Itẽ no.ꝙ
ſ.dixi in deſponſata,idem in ea que nupta eſſet non de iure.l.fi.§.
item reſcripſerunt.ff.ad mun. Idem in ea que nunquam habuit
virum,ſiue virgo,ſiue corrupta,vt l.pe.§.fi.ff.ad mu.⁊ hic. in j.gl.
5 An †autem mulier ex perſona viri dicatur ciuis , vel comitatẽ
ſis,dixi plene in d.§.item reſcripſerunt. Item op.mulier non vo
cetur ad honores vel munera perſonalia , vt ff.de mun.⁊ hoc l.iij.
§.corporalia.Gloſſ.ſoluit,⁊ ideo dic,vt in ea,⁊ j.dicam.His ergo
premiſſis quia hic fit mentio de muneribus,⁊ honoribus, patri
monialibus, ⁊ perſonalibus que imponuntur tam maſculis quã
mulieribus,ideo materiam munerum hic tractemus, quorum di
uiſionem ponit glo.ſuper rub.ſ.de exc.mu.ponit Cy. latius l.vo
luntarie.ſ.de excu.tut. Gul.multo latius in l. neminem.ſ. de ſac.
6 ſan.eccle.Ego autem vltra omnes hic multa dicam.†Sciendum
eſt igitur ꝙ munus dicitur tribus modis.ff.de ver.ſign.l. munus
tribus.ſed proprie munus dicitur ꝙ neceſſario ſubimus lege,vel
mero imperio eius qui habet poteſtatem , vt l.munus proprie.ff.
de verb.ſign.Et iſtud munus diuiditur per Iuriſconſultum in l.
fin.in prin.ff.de mu.⁊ ho.quia munerum quedam ſunt perſonalia
7 quedam munera patrimonialia,quedam ſunt miſta. Aſſumo pri
mum membrum perſonalium,quedam habent honorẽ annexum
⁊ appellantur honores, vt hic in tex. quedam habent vtilitatem
annexam,⁊ appellantur ſordida,vt l.ſordidorum.ſ.de exc.mu.⁊ l.
maximarum.quedam non,habent,nec honorem,nec vtilitatem,⁊
iſta appellantur munera ſimplicia,vt hic in tex.⁊ ſ.in multis ru.
Circa primum ſcilicet de munere habente dignitatẽ annexã , dic
ꝙ eſt honor.ſcilicet adminiſtratio reipublice cum dignitatis gra
8 du, vt l.honor ff.de mun.⁊ ho. †Sed quero qui prohibentur ha
bere honores. Reſpon. quidam propter delictum vt infames de
iure,vel de facto,vt ſ.de infa.l.j.⁊ de his qui non imple.ſti.l.j.⁊ ſ.
9 de decur.l.nec infames.ſ.de reis poſt.l.j.⁊ j.de digni.l.ij. ¶ †Itẽ
non poteſt concedi minoribus iſte honor cum adminiſtratione,
ſed ſine adminiſtratione bene poteſt cõcedi , vt ſ.de muneri.⁊ ho
nori.non conti.inter patrem,⁊ filium.l.j.in fi.⁊ ff.eod.l. ad rem, ⁊
de excuſa.mune.l.ſextumdecimum.in prin.⁊ l.ſpurij.§.j.ff.de deci.
10 †ſed an poſſit cõcedi mulieribus,tex.hic videtur dicere ꝙ ſic,quã
do dicit honores.In contrarium facit l.femine.de re iu.l.iij.§.cor
poralia.ff.eo.Sed honores ſine adminiſtratione, ſine dubio com
b petunt mulieribus[b]vt l.j.⁊ l.mulieres.j.de dign.⁊ l.imperialis.C.
de nup.⁊ ff.de ſena.l.femine. honores vero cum adminiſtratione
non reperio in iure cõcedi mulieribus,niſi hodie de iure Can.Ab
batiſſe monialium. Item mulieribus que ſunt miniſtre ſororum
tertij ordinis ſan.Franciſci.Item mulieribus precellentibus, vt
in Reginis,⁊ in Comitiſſis que quandoqꝫ ſuccedunt in comitatu
ex conſuetudine,vel ex priuilegio ſibi dato.Non ob.ſ.de arb.l.ſi.
⁊ hic in iij.glo.⁊ ita de facto videmus in regina Ioanna Regina
11 Hieruſalem,⁊ Sicilie†Sed quero que dicantur iſta munera que
habent dignitatem annexam. Et Gul.in d.l neminem.ponit exẽ
plum quando aliquis conſtituitur iudex quibus iudicibus de
bemus honorem,vt l.ij.ff.de in ius vocan.⁊ ff.de iud.l.pars litera
rum.⁊ melius.ſ.quãdo prouo.non eſt ne.l.omnem honorem.Sed
certe ego video ꝙ multa ſunt officia,vbi nulla eſt iudicandi pote
ſtas , tamen habent honorem , ⁊ dignitatem annexam,vt ſunt illi
qui preſunt cubiculo principis,vel agentes in rebus,⁊ ſimiles,de
quibus habes.j.lib.xij. Dico ergo quod illud officium habet ho
norem ⁊ dignitatẽ annexam,quod ſic reputatur in ciuitate.Un
de poteſt eſſe quod idem officium alibi reputatur honor , ⁊ alibi
non,vt l.munerum.circa prin. ff.eo.nec requiritur quod habeat
poteſtatem iudicandi,ſed ſolum ſufficit quod ſic reputetur in ci
uitate,⁊ ſic videmus in iſta terra,ſcilicet,in capitaneo ptis Guel.
qui licet nullam habeat iuriſdictionem,tamen reputatur,vbi ta
men non apparet qualiter in ciuitate pro honore reputatur, di
co qd illud officiũ habet honorem ⁊ dignitatem annexam , quod
habet poteſtatem ſtatuẽdi per ſe vel cum socijs, vt dicimus in de
curionibus qui ſunt in dignitate, vt ſ.de decur.l.iij.⁊ iiij.vel ſi ha
12 bet poteſtatem iudicandi,vt l.cui muneris.ff.de mu. ⁊ ho.†Item
aduertendũ eſt qd iſti honores non poſſunt indici, niſi ciuibus,⁊
13 incolis,vt ſ.qui pro ſua iuriſdi.l.j.⁊ hic. ¶ Item vacatio ſimpli
citer conceſſa non porrigitur ad munera iſta que habẽt dignita
tem annexã,vt d.l.cui muneris.⁊ ꝙ not.in l.vacuatis.ſ.de decu.
14 †Sed quero an talis dignitas remaneat finito officio. Rñdetur
ſi officiũ eſt tẽporale,nõ remaneat dignitas finito officio,vt l.j.ſ.
de exc.mu.niſi aliter ſit lege expreſſum,⁊ facit ꝙ no.p Inn.extra
15 de preb.in c.de multa.in fin. ¶ †Uenio ad fin,⁊ dico ꝙ aliud eſt
munus qd habet in ſe vtilitatẽ annexã qd appellatur munus ſor
didum,⁊ iſtud eſt illud quod cõſiſtit in officijs vilibus,dicit Gul.
quorum multa nominãtur in l.maximarũ.ſ.de excu.mu. Tu dic
clarius qd ſicut illud eſt honor ꝙ reputatur honor , vt ſ.dixi, ita
eſt vile qd reputatur vile. Et pro hoc facit j.de ſiſce.⁊ arca.l.hu
milioribus. ⁊ ibi ideo poteſt eſſe qd idẽ officiũ alibi eſt vile ⁊ ali
bi non,vt d.l.fin.in princ.Et poteſt eſſe qd idem officium reſpectu
cauſe dicitur vile,⁊ non vile. Nam ego vidi multos valẽtes viros
querẽtes eleemoſinas ꝓ pauperibus, ⁊ nõ eſt vile reſpectu cauſe.
Facit ſ de ſacroſan.eccl.l.ad inſtructiones.⁊ l.priuilegia.ibi,huma
16 nitatis noſtre,⁊c. ¶ †Itẽ q̃ro quib⁹ poſſunt indici iſta munera

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN